Δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του ημερησίου γυμνασίου, για το νέο σχολικό έτος. (Το ΦΕΚ σε μορφή pdf)

Είναι κοινή παραδοχή ότι το γυμνάσιο ως η τελική φάση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης έχει ανάγκη από βαθιές αλλαγές. Αυτές δεν είναι δυνατό να αποφασιστούν άμεσα, καθώς απαιτούν μελέτη και προσεχτικό σχεδιασμό. Επίσης, ορθό είναι να προηγηθούν κάποιες πιλοτικές εφαρμογές των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων, ώστε να δοκιμαστούν πριν τη γενίκευσή τους. Έτσι, το Υπουργείο Παιδείας αποφάσισε για την επόμενη σχολική χρονιά να προχωρήσει σε ορισμένα πρώτα μέτρα, που βέβαια βρίσκονται στην κατεύθυνση στην οποία πρέπει να κινηθούν οι συνολικότερες μεταρρυθμίσεις, δηλαδή, στη δημιουργία ενός σχολείου δημιουργικού και συνεργατικού, που θα κινεί την περιέργεια των παιδιών για τη γνώση και θα κερδίζει το ενδιαφέρον τους για τη μαθησιακή διαδικασία, ενός σχολείου που θα εξασφαλίζει υψηλά μαθησιακά αποτελέσματα, θα οξύνει την κριτική σκέψη, θα καλλιεργεί πολλαπλές δεξιότητες και θα εμπεδώνει δημοκρατικές αξίες.

Τα πρώτα βήματα στην παραπάνω κατεύθυνση θα είναι τα εξής:

- Για την καλύτερη διαχείριση του διδακτικού χρόνου εντός του σχολικού έτους θα υιοθετηθεί και στο γυμνάσιο η διαίρεση σε δύο τετράμηνα αντί σε τρία τρίμηνα με παράλληλη διαφοροποίηση του τρόπου αξιολόγησης των μαθητών/τριών.

Η διαίρεση αυτή μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό του εξετασιοκεντρικού χαρακτήρα του γυμνασίου, μειώνοντας τον φόρτο εργασίας και το έντονο άγχος που προκαλούν τα συνεχή διαγωνίσματα στο 1ο και 2ο τρίμηνο, τα οποία στην πράξη μετατοπίζουν το ενδιαφέρον από τη μαθησιακή στην εξεταστική διαδικασία.

Επιπλέον, η θεσμοθέτηση των τετραμήνων προσφέρει στον εκπαιδευτικό τη δυνατότητα να γνωρίσει καλύτερα τους μαθητές και τις μαθήτριές του πριν τη παράδοση της πρώτης επίσημης αξιολόγησής τους. Έτσι, διευκολύνεται η υιοθέτηση της περιγραφικής αξιολόγησης, που προσφέρει ουσιαστική ανατροφοδότηση στους μαθητές/τριες και μπορεί να βελτιώσει πραγματικά τη διαδικασία μάθησης. Την επόμενη σχολική χρονιά θα εφαρμοστεί πιλοτικά σε ορισμένα γυμνάσια η εξατομικευμένη περιγραφική αξιολόγηση, η οποία θα συνοδεύει την αριθμητική.

- Θα αυξηθεί ο αριθμός των εβδομάδων του χρόνου που αφιερώνεται στη διδασκαλία με περιορισμό του χρόνου που διατίθεται στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις (λήξη των μαθημάτων τέλος Μαΐου)

Θα περιοριστούν τα μαθήματα που θα εξετάζονται στο τέλος του χρόνου στις προαγωγικές ή απολυτήριες εξετάσεις. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών στα μη εξεταζόμενα τον Ιούνιο μαθήματα θα στηρίζεται στους βαθμούς των τετραμήνων. Για όλα τα μαθήματα θα προβλέπεται ένα υποχρεωτικό ωριαίο διαγώνισμα στο 1ο τετράμηνο ανά γνωστικό αντικείμενο. Για τα μαθήματα για τα οποία δεν θα προβλέπονται προαγωγικές ή απολυτήριες εξετάσεις τον Ιούνιο θα προβλέπεται στο 2ο τετράμηνο ένα υποχρεωτικό ωριαίο διαγώνισμα ή, εναλλακτικά, μια συνθετική εργασία.

- Θα γίνει μια παιδαγωγικά ενδεδειγμένη ελάφρυνση του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος κατά 3 ώρες την εβδομάδα

Α) Χάρη στην αύξηση του αριθμού των εβδομάδων που θα αφιερώνονται στη διδασκαλία εντός του σχ. έτους παρέχεται η δυνατότητα για μια μείωση των εβδομαδιαίων ωρών ανά τάξη.

Η μείωση αυτή:

α) θα διευκολύνει την παρακολούθηση του ωρολογίου προγράμματος από τους μαθητές και τις μαθήτριες, εφόσον συμβαδίζει με τις φυσικές αντοχές τους, ώστε να είναι ενεργητική και ουσιαστική η μάθηση,

β) θα προσφέρει κάποιες ώρες εντός του 7/ωρου, στις οποίες μπορούν να πραγματοποιηθούν πολιτιστικά και περιβαλλοντικά προγράμματα, προγράμματα αγωγής υγείας και σταδιοδρομίας καθώς και η ενισχυτική διδασκαλία (π.χ. για τις ξένες γλώσσες, ώστε να είναι δυνατή στο σχολείο η προετοιμασία για το Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας) και αυτό χωρίς κωλύματα για τους/τις μαθητές/τριες (π.χ. μετακίνηση με μέσα συγκοινωνίας που αναχωρούν την ώρα που λήγει το 7/ωρο, εξωσχολικές δραστηριότητες κλπ),

γ) θα προσφέρει κάποιον χρόνο απαλλαγμένο από διδακτικές υποχρεώσεις, εντός εργασιακού ωραρίου, που μπορεί να αξιοποιηθεί από τους εκπαιδευτικούς για συνεργασίες μεταξύ τους με στόχο τον από κοινού σχεδιασμό δράσεων, διδακτικού υλικού κλπ., για ενδοσχολικές και διασχολικές επιμορφώσεις και για παιδαγωγικές συνεδριάσεις.

Το ωρολόγιο πρόγραμμα που θα εφαρμοστεί το σχ. έτος 2016-17 είναι το εξής:

Διδακτικό Αντικείμενο/Μάθημα		Τάξεις		
		Α	Β	Γ
Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	Γλωσσική Διδασκαλία	3	2	2
	Νεοελληνική Λογοτεχνία	2	2	2
Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία	Αρχαία Ελληνική Γλώσσα	2	2	2
	Αρχαία Ελληνικά Κείμενα από Μετάφραση	2	2	2
Μαθηματικά		4	4	4
Φυσικές Επιστήμες	Φυσική	1	2	2
	Χημεία	-	1	1
	Βιολογία	1	1	1
	Γεωγραφία	1	2	-
Οικιακή Οικονομία		2	-	-
Ιστορία		2	2	2
Κοινωνική και πολιτική Αγωγή		-	-	2
Θρησκευτικά		2	2	2
Αγγλικά		2	2	2
Γαλλικά/Γερμανικά		2	2	2
Φυσική Αγωγή		2	2	2
Τεχνολογία και Πληροφορική	Τεχνολογία	1	1	1
	Πληροφορική	1	1	1
Πολιτισμός και Δραστηριότητες	Μουσική	1	1	1
	Καλλιτεχνικά	1	1	1
Σύνολο ωρών υποχρεωτικού ωραρίου		32	32	32

Διευκρινίζεται, ότι, οι λεγόμενες Βιωματικές Δράσεις και οι Συνθετικές Εργασίες, που εντάχθηκαν πριν τρία χρόνια ως διακριτά γνωστικά αντικείμενα στο ωρολόγιο πρόγραμμα, τώρα εντάσσονται ως τρόπος εργασίας, ως μέθοδος, στο πλαίσιο συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων. Ειδικότερα:

α) Οι βιωματικές δραστηριότητες και τα projectπου προβλέπονταν στη «Σχολική και Κοινωνική ζωή», με στόχο την εξοικείωση των μαθητών/τριών με το νέο τους σχολείο και τους νέους/ες συμμαθητές/τριες, εντάσσονται στη Γλωσσική Διδασκαλία της Α΄ τάξης, καθώς οι δύο πρώτες ενότητες του σχετικού σχολικού βιβλίου στοχεύουν στη γνωριμία των μαθητών/τριών με το νέο τους σχολείο. Οι πρώτες διδακτικές ώρες του μαθήματος θα αφιερωθούν στο ξεπέρασμα των ανησυχιών που προκαλεί ο άγνωστος χώρος και τα άγνωστα πρόσωπα και στη σταδιακή ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν στην ομάδα, στην κοινότητα του νέου τμήματος.

β) Οι δραστηριότητες που προβλέπονταν υπό τον τίτλο «Πολιτισμός και Δραστηριότητες Τέχνης» εντάσσονται στη Μουσική της Β΄ τάξης και στα Καλλιτεχνικά της Γ΄ τάξης. Σε αυτά τα γνωστικά αντικείμενα θα αφιερώνονται κάποιες εβδομάδες του σχολικού έτους σε

βιωματικές δραστηριότητες σχετικές με τη μουσική, τα εικαστικά ή τον συνδυασμό τους με άλλες τέχνες.

γ) Στο δεύτερο τετράμηνο οι διδάσκοντες/ουσες όλων των γνωστικών αντικειμένων θα έχουν τη δυνατότητα αντί ωριαίου διαγωνίσματος να προτείνουν στους μαθητές θέματα συνθετικών εργασιών και τα παραδοτέα να λαμβάνονται υπόψη στην ατομική αξιολόγηση των μαθητών/τριών για το δεύτερο τετράμηνο.

Β) Για την καλύτερη παρακολούθηση του ωρολογίου προγράμματος από την πλευρά των μαθητών/τριών, θα δοκιμασθεί πιλοτικά σε ορισμένα σχολεία μια αύξηση της διάρκειας των διαλειμμάτων. Με αυτό το μέτρο οι μαθητές/τριες και οι εκπαιδευτικοί θα προφταίνουν να εκτονωθούν από την ένταση του μαθήματος, να πάρουν ενέργεια με κάποιο μικρογεύμα αλλά και να επικοινωνήσουν με τους συμμαθητές ή τους συναδέλφους τους, κάτι που συμβάλλει στο καλό κλίμα μέσα στη σχολική μονάδα.

- Θα γίνει εξορθολογισμός της διδακτέας ύλης για την εξασφάλιση του αναγκαίου χρόνου που θα επιτρέπει την αξιοποίηση μεθόδων ενεργητικής μάθησης

Προφανώς, οι αλλαγές στο ωρολόγιο πρόγραμμα θα συνοδεύονται από αντίστοιχη αναμόρφωση της διδακτέας ύλης των γνωστικών αντικειμένων των οποίων οι ώρες θα μειωθούν. Και για τα υπόλοιπα μαθήματα όμως κρίνεται σημαντικό η διδακτέα ύλη να βρίσκεται σε πραγματική αντιστοιχία με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, έτσι ώστε να είναι εφικτή η αξιοποίηση μεθόδων ενεργητικής μάθησης στη σχολική τάξη (η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, η διερευνητική μάθηση, τα project απαιτούν, γενικά, περισσότερο χρόνο).

Η εξασφάλιση χρόνου για την αξιοποίηση αυτών των μεθόδων είναι κρίσιμης σημασίας, γιατί η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών/τριών στη μαθησιακή διαδικασία τους βοηθά να κατακτούν, στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό, τη γνώση κατά τη διάρκεια του μαθήματος και βελτιστοποιεί τα μαθησιακά αποτελέσματα. Παράλληλα, η ενεργητική συμμετοχή καλλιεργεί την κριτική σκέψη των μαθητών/τριών. Θα επιδιωχθεί λοιπόν από επιτροπές που θα συσταθούν στο πλαίσιο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής ο περιορισμός της έκτασης της διδακτέας ύλης, με την άρση επικαλύψεων, την αφαίρεση όσων ενοτήτων κριθούν ως λιγότερο αναγκαίες.